

Jutlus Nõos P, 19.05.19 kell 11.00, *Cantate*

Lektsioonid: Js 63:7–9; Jk 1:17–21

Pihikõne: Ii 28:24

Jutlus: Jh 16:5–15

Laulud: 402 (1–3); 458 (1–2, 3); 115 (1–2); 206 (1–3)

Aga nüüd ma lähen tema juurde, kes minu on saatnud, ja keegi teist ei küsi minult: „Kuhu sa lähed?” Kuid et ma seda teile olen rääkinud, siis on kurbus täitnud teie südame. Kuid ma ütlen teile tõtt: teile on parem, et ma lahkun, sest kui ma ei lahkuks, ei tuleks Lohutaja teie juurde, aga kui ma ära lähen, siis ma saadan tema teie juurde. Ja kui ta tuleb, siis ta toob maailmale selguse patu kohta ja õiguse kohta ja kohtu kohta: patu kohta, et nad ei usu minusse; õiguse kohta, et ma lähen Isa juurde ja teie ei näe mind enam; kohtu kohta, et selle maailma vürst on süüdi mõistetud. Mul on teile veel palju öelda, aga teie ei suuda seda praegu taluda. Aga kui tema, Tõe Vaim, tuleb, juhib ta teid kogu tõesse, sest tema ei räägi iseenesest, vaid ta räägib, mida kuuleb, ja ta kuulutab teile tulevase asju. Tema kirgastab mind, sest ta võtab minu omast ja kuulutab teile. Kõik, mis on Isal, on minu päralt, seepärast ma ütlesin, et ta võtab minu omast ja kuulutab teile.

Nii, nagu möödunud pühapäeval, on ka tänane (ja, muide, ka järgmise pühapäeva) kirjakoht osa Jeesuse lahkumiskõnedest oma jüngritele, mis on peetud enne, kui ta kinni võetakse ja surmamisele viiakse. Võib ju küsida, miks kõnelda rõõmsal ülestõusmisajal, mil meenutame Jeesuse ilmumist oma jüngritele, veel sellest mis juhtus Jeesuse kannatuste eel. Kuid see, mida Jeesus ütles enne oma kannatusi oma jüngritele oli mõeldud neile lohutuseks siis, kui Jeesust enam nende juures pole. Ja ka meile on seda lohutust ju igapäev väga tarvis!

Niisiis, Jeesus on jüngritele teatanud, et ta lahkub neist peatselt. Jüngrid muutuvad järjest kurvemaks. Just enne meie kirjakoha algust (Jh 16:2–4) ütleb Jeesus neile järgmised sõnad: „Nad heidavad teid kogudusest välja. Jah, tuleb tund, mil igauks, kes teid tapab, arvab end Jumalale teenet osutavat. Ja seda nad teevad, sest nad ei ole ära tundnud ei Isa ega mind. Kuid seda olen ma teile rääkinud, et kui see tund tuleb, siis tuleks teile meelde, et mina olen seda teile öelnud. Seda ma ei ole öelnud teile kohe alguses, sest ma olin koos teiega.“

Selline kõne muudab jüngrite meele eriliselt rusutuks: neil pole enam Jeesust ja nende elu satub ohtu. Mõelgem, mida tunneksime sellisel hetkel meie. Tõenäoliselt hirmu ja ängi.

Jeesus teab seda, sest ta ütleb: „Aga nüüd ma lähen tema juurde, kes minu on saatnud, ja keegi teist ei küsi minult: „Kuhu sa lähed?” Kuid et ma seda teile olen rääkinud, siis on kurbus täitnud teie südame.“ See tähendab, et jüngrid ei mõtle enam sellele, kuhu Jeesus läheb, vaid oma kurvale tulevikule.

Kuid Jeesus püüab jüngreid panna aru saama, mis on antud olukorras kõige olulisem. Nimelt see, et Jeesus läheb oma Isa juurde. Ja mitte lihtsalt läheb, vaid kindla ülesandega. Nimelt saadab Jeesus oma jüngrite juurde Lohutaja Vaimu, Püha Vaimu. Jeesus soovib, et jüngrid mõistaksid: vaid selline asjade käik suudab jüngritele anda tulevikuväljavaate.

Me küsime võib-olla, miks pidi Jeesus ära minema, et Püha Vaim jüngrite peale tuleks? Miks ei võinud Püha Vaim olla Jeesusega samaaegselt maailmas? Ja miks oli üldse Püha Vaimu tarvis, kui Jeesus jäänuks koos jüngritega edasi?

Jeesusel ja Pühal Vaimul on erinevad ülesanded. Jeesuse kõige tähtsam ülesanne oli see, et ta suri ristil kõigi inimeste pattude eest. Seega Jeesus pidi kindlasti surema ega saanudki maailma jääda.

Ent Jeesusel oli ka ülesanne õpetada inimestele tõelist Jumala sõna. Kõigepealt oli Jeesus muidugi ise Sõna, kel oli alguses Jumala juures ja ka ise Jumal (Jh 1:1). Nõnda oli Jeesuse maa peal olles olulisim inimeste usk Jeesusesse kui Jumala Sõnasse.

Aga ka kõik sõnad, mida Jeesus rääkis, olid Jumala sõnad. Oma sõnade kaudu valmistas Jeesus ette neid, kes pärivad igavese elu.

Neid, kes Jeesust tema eluajal kuulsid ja nägid, oli palju. Kuid veel rohkem oli neid, kes teda ei kuulnud ega näinud. Jumal oli seega paradoksaalses olukorras (kui tohib üldse niimoodi inimlikult

Jumala kavatsustest rääkida), mil tema Sõna pidi surema, kuid samas edasi kestma. Selle olukorra „lahendas“ Jumal nii, et ta saatis just Jeesuse maailmast äramineku tõttu maailma vaimse väe, kes tuletas jüngerile Jeesuse sõnu meelde ja kõneles seda uutele inimestele – st Püha Vaimu.

Võib-olla on seda lihtne mõista nii, et meie kõik, kes me täna siin kirikus oleme, poleks siin, kui Püha Vaimu poleks saadetud. Meie ju Jeesusega koos polnud ega ei saanud temasse uskuma hakata. Jeesuse sõna on meisse külvanud justnimelt Püha Vaim ja tänu temale oleme me saanud usklikeks. Jeesus ütleb siin oma jüngerile ka seda, et Püha Vaim toob maailmale selguse kolme asja kohta: patu kohta, õiguse kohta ja kohtu kohta. Kuidas seda mõista?

Selgus patu kohta tähendab patu mõiste jumalikku avamist. Patt pole lihtsalt mingite reeglite vastu eksimine, nt 10 käsu vastu eksimine, vaid patt on mitteuskumine Jeesusesse. (Anne Burghardt ütleb, et „Teoloogilise arusaama järgi on patt teelt eksimine, möödalasumine (vrđl kr k *hamartia*). Ehk siis mitte tee käimine koos Jumalaga, vaid sellelt kõrvale kaldumine. Osades keeltes tuleneb sõna „patt“ etümoloogiliselt „lõhest“, „kuristikust“ ehk siis Jumala ja inimese lahutatusest. Sellest põhiprobleemist tulenevad ka vastavad teod.“ <https://www.err.ee/931843/anne-burghardt-suurest-reedest-ja-ulestousmispuhadest>)

Jeesus on Jumala Pojana tulnud maailma. Nüüd on patt see, kui ei usuta Jeesusesse. Jh 15:24 ütleb Jeesus temasse mitteuskuvate juutide kohta: „Kui ma ei oleks nende keskel teinud tegusid, mida ei ole teinud ükski teine, siis ei oleks neil pattu, aga nüüd nad on küll näinud, ent ometi vihanud nii mind kui ka minu Isa.“ Kristuse ülestõusmisele järgnevas ajas on Jeesusesse Kristusesse mitteuskumine patt – juhul kui ollakse kuulnud kuulutust Jeesusest Kristusest. Kuid vaevalt on maailmas palju inimesi, kes seda kuulnud pole.

Selgus õiguse kohta tähendab selle päevavalgele tulemist, et Jeesus polnud mitte petis ega kurjategija, vaid õige. Lk 23:47 on öeldud, et pärast Jeesuse surma ristil andis väeülem Jumalale au ja ütles: „See inimene oli tõesti õige!“ Neid aga, kes toimunud ei näinud, veenab Jeesuse õiguses Püha Vaim. Mt-s ja Mk-s tunnistab väepealik samas olukorras, et Jeesus oli tõepoolest Jumala Poeg. Seega, tema tõeline kodu on taevas. Nõnda tähendab selgus õiguse kohta seda, et Jeesus polnud lihtsalt Naatsareti puusepp, vaid tõepoolest Jumala Poeg, kes nüüd istub oma Taevase Isa paremal käel.

Ja kolmandaks, selgus kohtu kohta tähendab seda, et juutide Jeesust surma mõistev kohtuotsus, samuti Pilaatuse luba seda teoks teha oli ekslik. Jeesust surma mõistes käitusid inimesed saatana tööriistadena, kuid tegelikult mõistsid selle teoga kohut hoopis iseenda ja saatana üle. Sest see, kes Jumala surma mõistab on ise surma mõistetud – mõistab ta ju surma Elu Issanda. Kui poleks olnud Püha Vaimu, siis poleks inimesed teada saanud, et selline asi on tõepoolest aset leidnud: kurat on kohtu alla sattunud.

Sellega lõpeb meie kirjakohas üks lõik ja algab teine, mõnes mõttes eelnevat kokkuvõttev lõik. Jeesus ütleb: „Mul on teile veel palju öelda, aga teie ei suuda seda praegu taluda. Aga kui tema, Tõe Vaim, tuleb, juhhib ta teid kogu tõesse, sest tema ei räägi iseenesest, vaid ta räägib, mida kuuleb, ja ta kuulutab teile tulevase asju.“ Võib-olla Jeesus näeb, et jutt, mida ta oma jüngeritele seni rääkinud oli, ei jõudnud neile päris hästi kohale. Ja ta lubab neile, et just Püha Vaim on see, kes aitab neil Jeesuse sõnadest aru saada hakata.

Ka meie ju kuulame pühapäevast pühapäeva jutlusi, mis peaksid olema Jumala sõna Vaimust kantud seletused. Samuti peetakse jutlusi teiste konfessioonide jumalateenistustel ja ka mittekristlike usundite riitustel, kes Piiblit kasutavad. Nõnda tekib küsimus, kas Püha Vaim juhhib kõiki, kes Pühakirja seletavad? Ja kas ta juhhib kõiki ühtmoodi? Seda peame me küsima, vaadates Piiblit tarvitavate religioonide ja konfessioonide paljusust. Milliseid inimesi Püha Vaim siis tegelikult kogu tõesse juhhib?

Jeesus annab siinsamas kohe ka vastuse. Ta ütleb: „Tema [Püha Vaim] kirkastab mind, sest ta võtab minu omast ja kuulutab teile.“ Tõde on selle poolel, kes annab oma pühakirjaseletuses Jeesusele au ehk kirkastab teda. See tähendab, et tal on õige Vaim. See, kes räägib Jumala sõnast nii, et Jeesuse kirkus kahvatub, st räägib Jeesusest halvasti, sel pole õiget Vaimu. Nõnda on Kristus justkui indikaator Püha Vaimu töö jaoks: seal, kus austatakse Kristust, on Püha Vaim.

Kokkuvõttes. Kui meie elus pole lootust sellele, et Kristus jääb meie juurde, siis oleme rusutud ja

hirmul: täpselt samamoodi nagu Jeesuse jüngrid olid Jeesuse lahkumiskõnesid kuulates. Niimoodi pole võimalik Kristuse järelkäijana maailmas vastu pidada. Kuid, Jumal tänatud, meie juures on Püha Vaim, kes meile selle lootuse kingib. Kingib ka usu ja armastuse.

Elagem siis julgesti kõigil aegadel ning kõigis raskustes ja katsumustes: Jeesus elab ja Tema Vaim on alati meid toetamas!

Aamen.